

foreløbigt en Plan, som vi ville forsøge at realisere i saa stort Omfang som muligt.

Saa spurgte det ærede Medlem (Sabroe) mig om, hvorledes jeg stillede mig til dette at lade Forbedringshusfanger afsone en Del af Straffen paa Fangekolonier. Jeg oplyste i Gaar ved en Skrivelse fra Inspektøren paa Horsens Tugthus, at det vil blive foretaget i saa vidt Omfang som muligt, om man nu end ikke kan naa videre, end man er naaet. Der er i min Tid sket en Forandring paa dette Punkt. Oprindeligt var det saaledes, at man ikke til „Adserbølgaard“ og „Lyng“ sendte Folk, der vare dømte til Forbedringshusarbejde under 2 Aar, og det var netop af de Grunde, jeg anførte i Gaar. Men i min Tid ere vi gaaede ned under Grænsen og have ogsaa taget Tilfælde med, hvor Folk ere dømte til mindre end 2 Aars Forbedringshus. Det er ganske rigtigt og ogsaa meget heldigt, hvad det ærede Medlem fra Aarhus (Sabroe) oplyste, at der bestaar et rigtig godt Forhold, et Fortrolighedsforhold mellem Forstanderen og de Fanger, som ere komne ind paa disse Hjem. Men derfor er det ogsaa af stor Betydning, at disse Hjem vedblive at være Hjem og ikke gaa over til at blive Straffeanstalter, akkurat det samme Hensyn, som Inspektør Goos fremhævede i den Skrivelse, jeg citerede i Gaar. De ere Hjem, og de skulle vedblive at være Hjem, og de skulle ikke gaa over til at blive Straffeanstalter.

Dernæst bad det ærede Medlem mig undersøge forskellige Forhold i Horsens Tugthus. Jeg tror, at det ærede Medlem saavel som jeg selv have set paa de Forhold noget sortere, end de vare. Jeg giver det ærede Medlem Ret i, at naar man kommer ind og løselig ser paa dem, se de meget værre ud, men efter Oplysninger, jeg har indhentet, er det ikke saa slemt, som det ser ud til for os ved et flygtigt Besøg. Det gaar, som det gik paa Sindssygeanstalterne: det ser værre ud, end det virkelig er. Men Spørgsmaalet, hvorledes det er med Ventilationen, navnlig i Sovecellerne, er nu til Undersøgelse i dets Helhed og er, som sagt, under Overvejelse.

H. Neergaard: Vi have tilladt os at stille et Underændringsforslag, idet det væsentligste for os, hvis et saadant Ændringsforslag som det, der her er stillet, skulde blive vedtaget, i Virkeligheden er at komme bort fra Hovedentreprenørprincippet. I anden Række staar Spørgsmaalet om overhovedet at give et Arbejde bort til en enkelt Mand, hvilket vi godt

kunne tænke os Muligheden af. Se, naar Staten skal bygge, er det klart, at det ikke kan ske paa samme Maade, som naar en Privatmand bygger sig et Hus. Han kan gøre saa nogenlunde, som han vil, han har kun Hensyn at tage til sig selv og sin egen Portemonnæ; men Staten har jo, foruden at tage Hensyn til sig selv og til Sikkerheden for Statskassen, ogsaa visse Hensyn at tage til de Borgere, der ere interesserede i Statens Byggeri. Derfor mener jeg, at naar man skal tage disse Hensyn, er det ikke tilstrækkeligt at gøre, som den højtærede Minister har gjort i dette Tilfælde: at søge en Sikkerhed for Statskassen for, at det af ham forelagte Lovforslag ikke bliver overskredet. Det er i og for sig meget godt og meget rigtigt og ogsaa noget værd, og den Sikkerhed, han her har tilvejebragt, kan i og for sig godt honoreres; men en anden Sag er: Hvorledes skal Arbejdet udføres? Og der mener jeg, at Ændringsforslaget i og for sig peger paa det rigtige, naar det faar den af os foreslaaede Underændring; thi der bør øves Retfærdighed overfor Landets Borgere, den Retfærdighed, at de, som ere interesserede i Byggeri, kunne komme til at deltage i saadant Byggeri. Det maa ikke være en Tilfældighed, hvem Regeringen ønsker at give et Arbejde af denne Dimension, hvem der faar et Arbejde af en saa uhyre forskelligartet Natur som dette. Det skal være saaledes, at Borgerne have Adgang til at udføre Statens Arbejde. Derfor er jeg i Princippet imod denne Fremgangsmaade, og jeg ser ikke, at den i dette Tilfælde er nødvendig. Dette Byggeføretagende er ikke forskelligt fra dem, vi saa mange Hundrede Gange have haft, og som Staten saa mange Hundrede Gange har udført tidligere. Man ønsker det meget hurtigt udført. Det kan ogsaa blive meget hurtigt udført, naar man sætter en dygtig Arkitekt til at lede det, lige saavel som naar man sætter en Generalentreprenør dertil. Der er ikke nogen som helst Tvivl om, at naar man kan faa en enkelt Mand til at overtage et Arbejde som dette, vil man ogsaa ved at udbyde det kunne opnaa at faa det til samme Betaling, derom nærer jeg ingen Tvivl. Der er ingen Grund til at antage, at denne Enkeltmand — jeg kender ham ikke, ved ikke, hvem det er, jeg sigter ikke til ham, det er rent principielt — skulde ofre sig for Staten; der er ingen Grund til, at han skulde gøre sig den store Ulejlighed at udføre dette meget vanskelige Arbejde, at lede en saadan Generalentreprise ganske